SLOVENEC.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljà tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanji se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob ½6. uri popoludne.

Štev. 65. **V Ljubljani,** v četrtek 20. marca 1890. **Letnik XVIII.**

Državni zbor.

Z Dunaja, 19. marca.

Pes brez torbe.

V preteklem poletji imeli so v tržaški okolici pasji kontumac. Nekega dné se iztrga prikljeneni stražni pes g. poslanca Nabergoja in dirja brez torbe po vasi. S tem se je „Straži“ pregrešil zoper zakon o živinski kugi; ker pa njega niso mogli klicati pred sodišče, vložili so tožbo zoper njegovega gospodarja. Toda dokler traja zborovanje državnega zbora, nobenega poslanca brez dovoljenja zbornice ne morejo klicati k sodišču. Včeraj je došlo torej od deželnega sodišča v Trstu predsedništvu poslaniške zbornice pismo, v katerem prosi dovoljenja, da bi smelo proti poslancu Nabergoju zavoljo gori omenjenega prestopka pričeti sodnijsko preiskavo. Ta slučaj ni prvi, da se zaradi pasjih pâr obravnava v državnem zboru. Zaradi prav enakega prestopka, kakor sedaj g. Nabergoj, bil je že pred par leti tožen nižje-avstrijski poslanec Pirko. Toda odsek, ki je imel pretresati tirjatev deželnega sodišča, v prestopku domačega psa ni našel tolikega pregreška, da bi bil privolil v sodnijsko preiskavo. Tudi v tem slučaji menda ne bo drugače ravnal.

Peticije.

Po razdelitvi došlih vlog prišle so na vrsto raznotere peticije, katerih ene so bile v odseku rešene že pred nekaterimi leti; vse so bile rešene v smislu odsekovih predlogov, večinoma brez kakega ugovora. Samo pri peticiji „Občanskega kluba“ v Přibramu na Češkem za odpravo nepravilnosti pri volitvah se je vnel obširnejši razgovor. Poslanec Stejskal je poudarjal, da peticija nima druzega namena, kakor vplivati na državne, zlasti rudniške uradnike, da bi se volitev ne vdeleževali, in zlasti da bi ne volili konservativnih kandidatov. To ni primerno sredstvo pri političnih borbah. Namesto da bi se stranke pomirile, se le še bolj razdražijo. Konečno priporoča odsekov predlog, naj se ta peticija izroči vladi v preiskavo in primerno ukrenitev.

Mladočeški poslanec dr. Vašatý predgovorniku očita, da kliče policijo na pomoč, in da konservativna stranka na Češkem sploh v vsaki sili pri vladi išče pomoči. To se je pokazalo tudi pri najnovejših dijaških demonstracijah v Pragi, kjer so staročeški listi toliko časa hujskali zoper dijake, da je bilo razpuščeno društvo vseučiliščnikov, ki se niso hoteli laskati vladni stranki. Tudi on (Vašatý) je bil dijak in je s tovariši demonštroval, ali nihče jih zaradi tega ni preganjal in noben profesor se ni tako spozabil, da bi bil pričal proti dijakom, kakor je to nedavno storil glavni staročeški kolovodja profesor Bráf. To ni bilo prav od njega (grof Lažansky: Sramotno ravnanje! — Glasno oporekanje na desnici.)

Tudi poročevalec mladočeški poslanec dr. Engel je osorno odgovarjal Stejskalu, češ, da je govoril v lastni zadevi, in ne ravno rahlo, ker je to peticijo imenoval „malovredno ovaduštvo“. (Pohvala med mladočeškimi poslanci.)

Pri glasovanji je obveljal predlog odsekov. Tudi o peticijah zaradi zaprtja méj za rusko in rumunsko živino je bilo več govorjenja. Poročevalec Proskovec je v imenu odsekovem priporočal te peticije izročiti poljedelskemu ministerstvu v posebno uvaževanje in oziranje na nje pri carinskih in trgovsko-političnih pogodbah. — Heilsberg je priporočal ta predlog, da še bolj ne propada živinoreja po naših planinskih deželah. Kreuzig je pa poudarjal, naj se pri zapiranji méj ozirajo na domačo obrt, in kolikor mogoče ob mejah polajšujejo kupčijo z domačimi izdelki.

Pri peticijah gledé mitnic na cesarskih cestah in mostovih priporočal je Stöhr v imenu peticijskega odseka, naj se izročé budgetnemu odseku. Weitlof je poudarjal važnost te zadeve in prosil načelnika budgetnega odseka, naj to reč prej ko mogoče spravi na dnevni red. Načelnik Zeithammer je omenjal, da je imel odsek doslej opraviti z državnim proračunom, že prihodnji petek pa bode pretresal načrt o mitnicah. Peticije se na to izročé budgetnemu odseku.

Prostomavtar dr. Foregger.

Na vrsti je bilo še mnogo drugih peticij, ki jih je hotel predsednik včeraj odpraviti. Ker je razprava o njih jako enolična in se ni bati stvarnih ugovorov, je med njo navadno le malo poslancev v zbornici. Tudi včeraj jih je bilo po dveh popoludne mnogo odšlo k obedu, ker je g. predsednik zagotavljal, da razven peticij nobena druga reč ne pride na vrsto. Toda dr. Smolka je obračal, dr. Plener pa obrnil. Predlagal je namreč, naj se razprava o peticijah pretrga in že skoro rešijo doslej še nepotrjene volitve, ki so bile na dnevnem redu. Ta predlog obvelja in so bili naslednji gospodje brez ugovora potrjeni kot postavno izvoljeni poslanci: Palffy, Kaiser, Fries, Habermann, Weber, Debiasi, Schneeburg, Hagenhofer, Bons, Kyrle in Lapenna.

Pri volitvi poslanca Foreggerja sta pa govorila štajarska slovenska poslanca dr. Gregorec in Vošnjak. Prvi je spodbijal veljavnost volitve, ker je že samo po sebi krivično, da ima v celjski mestni skupini 13.000 prebivalcev jednega poslanca, v kmetskih občinah pa ga ima še le 134.000 ljudij. Če bi imeli splošnjo volilno pravico, moralo bi v zbornici poleg Foreggerja sedeti deset kmetskih poslancev, deset Vošnjakov. Še važnejši razlog zoper to volitev je pa ta, da je dr. Foregger prostomavtar, in sicer ne le priprost člen, ampak podpredsednik prostomavtarske družbe „Humanitas“. Govornik na drobno razlaga nevarnost prostomavtarjev, ki so zakleti nasprotniki cerkve in države in pokrovitelji puntov. Zato so iz cerkve izobčeni in enako so izobčeni tudi vsi, ki so vedoma in prostovoljno glasovali za Foreggerja. Zato tudi on, in ž njim nobeden duhovnik in nobeden posveten poslanec, ki hoče biti veren in zvest sin katoliške cerkve, ne more glasovati za potrditev prostomavtarja Foreggerja, ker bi s tem potuho dajal prostomavtarjem in jim delal največjo ljubav, pomagavši jim v državni zbor. Ne more glasovati za Foreggerja, ker bi se sicer samega sebe izobčil. V svojem govoru je omenjal tudi leta 1866 in pojasnje-

LISTEK.

Izpovedanja bivšega prostomisleca.

(Spisal Leo Taxil. Iz francoščine preložil Martin Žiltir.)

VIII.

Laži.

Voltêrjevo načelo. — Pravljica o župniku Meslier-u. — Kako in zakaj je bil obrekovan spomin Pija IX. — Govori o inkviziciji. — Svetinja prostomiselstva. — Stare pravljice pomlajene. — Lažnjive prestave. — Podložena listina. — Norčevanje. — Vrejeno porazumljenje protikatoliških pisateljev za razširjanje obrekovanj.

Prvo vodilo vsakemu, ki pobija Cerkev s peresom ali živo besedo je to:

„Vsako orožje je dobro zoper vero in njene služabnike. Klerikalizem je sovražnik, ki se ga je treba znebiti s kakršnim-koli pomočkom. Bog je zlo; zatorej karkoli more odvračati ljudi od Boga, je bistveno pošteno; neverska nepoštenost je nemogoča. Zato je laž, kakor hitro more škodovati veri in duhovnikom, popolnoma dovoljena.“

Voltaire je bolj ko kdo drugi rabil to podlo orožje; more se reči, da je povzdignil laž na višavo pouka. On je prvi s pasjo nesramnostjo razvil to ostudno teorijo. Tù so njegove besede:

„Laž je pregreha le, kadar dela hudo; prav velika čednost je, kadar dela dobro. Bodite bolj krepostni kot prej. Treba je lagati kakor hudič, ne s strahom, niti nekaj časa, marveč drzno in vedno. Lažite, prijatelji, lažite!“ (Lettre de Voltaire a son ami Thiériot, 21. octobre 1736. Oeuvres complètes de Voltaire, édition Garnier frères, 2e volume de la correspondance, page 153.)

Torej, ko kdo stopi na torišče verskih sovražnikov, imej za temelj, da največe dobro, ki si ga moreš misliti, je: popolno uničenje krščanske vere; lagati zoper cerkev se pravi čednost v dejanju kazati. Protiklerikalni pisatelj in brezbožni govornik imata dolžnost iznajti vse, kar more ob veljavo spraviti verske resnice in katoliško bogočastje; obrekovanje postane duhovska služba.

Ta teorija se vsak dan dejanjsko izvršuje v nevernem republikanskem tisku in na klubovi govornici. Uči se v ložah prostozidarstva. Pri zidarskem sprejemu na stopinjo učenca, kar je prvi korak v razkritju, izrazi se „častitljivi“ tako govoreč sprejetemu: „Laž je pripovedovanje dejanja, ki je zoper resnico; toda govoriti laži, pravi se pripovedovati jih, to se ne pravi lagati.“ (Rituel de l'Apprenti-Maçou, par le F.·. Ragon, Venerable de la Loge „les Trinosophes“, de Paris; édition sacrée, adoptée par le Grand Orient de France, page 37.)

Ko se je torej razodelo, da laž je le pripovedovanje, moreš, če je laž taka, da zaničuje cerkvene osebe in reči, ponavljati jo, na novo izdajati, razširjati; to ni več nečedna laž, ne, to ni nikakor to, kar se navadno imenuje lagati se. Ni pa tudi dobiti boljše reči, nego če se povečajo laži, katere je že kdo drug med ljud spravil.

Eden mojih nekdanjih prijateljev, Leon Bienvenu, v pariškem tisku prav dobro znan, pisal je v nekem svojem delu, v katerem je vse svoje moči zbral, da bi osmešil in pristudil papeštvo, to-le:

„Ni mogoče zvedeti vseh hudodelstev, ki so jih storili papeži; če se pové dvakrat ali trikrat več, kolikor se vé, ostane gotovo še vedno pod resnico.“

val, da je bila prostomavtarska zarota kriva nesreče, ki je takrat zadela Avstrijo. Sklepal je, da bi nobeden uradnik ne smel biti ud tolikanj škodljive in nevarne skrivne družbe, ter je nasvetoval resolucijo, s katero se vladi naroča, pri nastavljanji uradnikov od njih zahtevati prisego, da niso člani nobene skrivne družbe, ne domače, ne vnanje.

Med levičarji je vzbujal Gregorčev govor silno veselost; skoro pri vsakem stavku so mu s smešnimi opazkami segali v besedo. Tudi predsednik ni bil zadovoljen, da je tako obširno govoril o prostomavtarstvu, ter ga opominjal, naj govori o volitvi; konečno pa celó naznanil, da predloga Gregorčevega ne more dati na glasovanje, ker je to samostalen predlog, ki naj ga g. govornik izroči zbornici, kakor zahteva opravilni red.

Vošnjak je ob kratkem omenjal stvarnih pomislekov, ki jih priznava tudi poročilo odsekovo, rekši, da zaradi njih ne more glasovati za Foreggerjevo volitev. Po konečni besedi poročevalca dr. Špačka je bila volitev po predlogu odsekovem potrjena. Eni sicer trdijo, da je več poslancev sedelo, kakor stalo; ali najbrže so obsedeli le iz lenobe, ne pa iz nasprotovanja proti postavnosti volitve.

Ob treh je bila seja sklenena.

Danes se je pričela razprava o hišnem davku. Govorili so v splošnji razpravi poslanci: Angerer, Ciani, Lienbacher, Gasser, potem pa kot glavna govornika še poslanca Sommaruga in Zallinger. Ker gre ura že na tri, poročevalec Chamiec težko pride še danes na vrsto.

Iz Hrvatske.

(Izviren dopis.)

V seji dné 10. marca interpeloval je dr. Brlić visoko vlado radi mnogih krivic, ki se godé hrvatskemu narodu vkljub nagodbi, pa je še posebej vprašal vlado, kako je to, da je ona izdala nalog na vse šole, da morajo otroci za časa, ko se hranijo svilci, biti v pomoč pri tem poslu, in komu gré to v korist. Enkrat sem že v „Slovencu“ omenil, da je dala naša vlada nekemu Madjaru Beserediju svilogojstvo v celi deželi kot monopol, da se smé samo njegovo seme rabiti in pa tudi samo njemu kokone prodajati, sevéda po nižji ceni, nego drugam. O tem se je po časopisih mnogo razpravljalo, pa tudi dokazalo, da vlada ni imela prav, ko je temu Madjaru predala ves posel kot monopol. In zdaj pride še nalog, da morajo otroci pri tem poslu zastonj pomagati. Ko bi ljudje pri tem poslu kaj več zaslužili nego zaslužijo, gotovo se ne bi nobeden protivil, da se otroci porabijo za ta posel, ali ker ima glavno korist od tega Madjar Beseredi, je to vendar-le malo brezobzirna zahteva. Vsled tega je tedaj doktor Brlić vprašal, kako misli vlada odpraviti to svoje ravnanje. Ker je bila interpelacija sostavljena precéj ostro, odgovoril je tudi ban, in sicer precej prav razdraženo, dotičnemu interpelantu ter mu očital, da ne govori vselej resnice, kajti ko bi opozicija vse svoje pritožbe na merodavnem mestu dokazala, odvrnilo bi se mnogo nesporazumljenja in marsikaj bi se popravilo, če se že res nagodba ne drži. To je bilo pa že malo preveč. Očitati opoziciji, da svojih trditev ne more dokazati, je lahko reči, ali kaj koristi, če se tudi dokaže, ker ostane vse pri starem. Interpelant z odgovorom ni bil zadovoljen in drugi dan zahteval od predsednika, da mora grajati besede, katere je ban v zadnji seji njemu odgovoril, da namreč ne govori resnice, in ko tega predsednik ni hotel storiti, zapustila je vsa opozicija po dogovoru zbornico ter se poprej izjavila, da se ne bode vdeleževala daljnih razprav v saboru, dokler ne dobi zadoščenja.

Po našem mnenju bi bil moral interpelant precej na banov odgovor zahtevati zadoščenja, ali pa razjasnjenja dotičnih besedij, kar bi se bilo morda dalo poravnati, kajti s tem, da je opozicija izstopila iz sabora, gotovo ne bode nobena korist za narod. Do zdaj se je vendar vedno branila pravica vsaj na tem mestu, kajti časopisi opozicijonalni so vselej konfiskovani, kadar se oglasijo proti zlorabam naše nagodbe, tako so pa vendar govore opozicijonalnih poslancev slobodno tiskali in med narod razširjali. Stranka Starčevićeva je to tudi precej uvidela ter je v svojej klubovej seji sklenila, da je sicer oni dan, ko je ban tako poniževalno govoril, šla iz sabora, da je s tem pokazala svojo nevoljo nad takim ravnanjem od strani vlade in pa tudi od predsednika sabora, ki ni hotel dati zadovoljščine razžaljenemu poslancu, ali da se hoče nadalje vdeleževati razprav v saboru in da smatra zdaj vso zadevo le kot privatno med banom in Brlićem. Kaj bo storila neodvisna stranka, ni še skleneno, vendar se bo menda tudi ona dala nagovoriti, da zanaprej še deluje v saboru, kar bi bilo gotovo najpametneje.

Vladini listi so vso zadevo prav po svoji navadi kot bedarijo opisali. Oni trdijo namreč, da je mislila opozicija s tem ravnanjem vplivati na ministersko krizo v Pešti, ker bi ona rada, da otide ban za kakšnega ministra. Misliti si opozicijo tako kratkovidno, je sevéda nemogoče, pa je to od vladinih listov le izsmehavanje, kakor tudi vse ostalo, kar o tem pišejo. Da so ti ljudje pri vladinih listih, kakor tudi večina saborska, že predaleč zagazili, vidi se najbolj iz njihovega sedanjega ponašanja. Njim ni opozicijonalni poslanec toliko vreden, kolikor vladin, za opozicijonalca ima predsednik sabora drugo mero in drug način ponašanja. Vladin poslanec ali kak član vlade more slobodno razžaljivo odgovarjati vsakemu opozicijonalcu, a le ta se ne sme niti braniti. Pa to trdi predsednik našega sabora, da je prava sloboda govora! To so žalostne posledice našega parlamentarizma iz prejšnjih časov in pa popolna odvisnost današnjih poslancev vladinih od vlade, katerej na voljo se vse dela, kar ona želi. V tem pogledu tedaj pri nas zares ni pravega napredka in od takih parlamentarnih razprav tudi gotovo malo koristi.

„Obzor“, ki je razpravljal v uvodnem članku ponašanje predsednika, je bil konfiskovan, ali po krivici, kajti dokazalo se je, da bi bila morala dotična oblast konfiskovati „Agramer Tagblatt“ radi uvodnega članka, ne pa „Obzor“. Tudi lep dokaz, kako naše oblasti točno uradujejo. Mi bi rekli, da so že v svoji gorečnosti v preganjanju opozicijonalnih listov oslepili ter ne vidijo, kaj je v nalogu napisano — za konfiskacijo.

To priznanje ni zavito; kakor v šali je pisatelj dovolil svojemu peresu to zapisati. Pa nič ne dé, vendar ima svojo veljavo, je značilno. Kar je Leon Bienvenu pisal smejé se, enako pišejo vsaki dan vsi moji nekdanji sobratje, republikanski prostomiselniki, le da ne povedó vsega javno.

Oh, ko bi vsak hotel povedati, koliko je prizadet pri lažeh, ki jih verjame nevedno ljudstvo! Ne ostalo bi več mnogo tistih obrekujočih pravljic, katere so si eni izmislili, drugi pa jih povečujejo.

Da popravim, kolikor je mogoče, hudo, katero sem učinil ali zakrivil, mi je dolžnost povedati vse laži, pri katerih sem sodeloval, misleč, da delam dobro po načelu Voltairja in prostozidarstva. Joj mene nesrečnega, nespametnega!

Ena najdrznejših laži sedanjega časa je brez ugovora čudna oseba izmišljenega Janeza Mesliera, župnika, ki je umirajoč zatajil vero, katere služabnik je bil. Ta pravljica je kakor nalašč ustvarjena, da zbega duha priprostih ljudi; pa so jo tudi posebno zlorabili protiklerikalci. Tudi jaz nisem zamudil, izdati po knjigarni „rue des Écoles“ dela župnika Meslier-a, in 30.000 zvezkov vsaj te izdaje se e razneslo med svet.

(Dalje slédi.)

Hus v svojem in sedanjem času.

XXII.

Zgodovina nam kaže, da je bilo vselej na škodo slovanstvu, kolikorkrat se je šopiril husitizem. Nekoliko podatkov smo že navedli, naj sledijo še nekateri.

Matija, brat cesarja Rudolfa II., kralj češki in kralj ogerski, je bil 3. januvarja 1612 izvoljen tudi za nemškega cesarja. Zdaj je Matija sprevidel, kaj so protestantje in husovci. Koliko krivice je storil Matija, da je pomagal luterancem in husovcem, in zdaj niso marali zá-nj. Taval je cesar po tèmi. Katoličani ga niso ljubili, ker je držal prej tako očitno s protestanti; protestantje pa in Husovci niso bili s tem še zadovoljni, kar jim je bil dal. Napetost je rasla dan za dnevom, in cesar se ni vedel kam djati. Imel je sitnosti z Ogri, Turki, Benečani; bili so prepiri v rodovini zavoljo nasledstva, ker Matija ni imel otrok. Po dolgotrajnih obravnavah so določili nadvojvodo Ferdinanda Štajarskega za naslednika Matiji na Češkem in Ogerskem. To je bilo še najboljše, kar je Matija storil. Ferdinand je bil vrlo odgojen, učen, značajen in to je rešilo Avstrijo in Nemčijo luteranske povodnji in razpada. Kot kralja češkega so kronali Ferdinanda 8. junija 1617 in na Ogerskem 16. maja 1618.

Malo dni potem, 23. maja, se je pričela trideset letna vojska s puntom husovcev v Pragi, kjer so kraljeva namestnika Martinica in Slavato vrgli skozi okno in umorili. Taki so bili ti varovanci cesarjevi. Cesar Matija se ni znal braniti. Husovcem so prišli na pomoč brž nemški protestantje in grof Thurn je bil načelnik vseh teh raznih puntarjev. Vse cesarske gosposke in vojske so prepodili in jezuvite pregnali. Med tem je umrl cesar Matija 20. marca 1619.

Ferdinanda II. vladanje se je žalostno pričelo. Puntarska češko-nemška vojna je stala pred Dunajem. Češki husovski stanovi so prelomili Ferdinandu dano prisego in zvestobo. Izvolili so slovanski češki husovci luteranskega nemškega kneza Friderika Palatinskega za svojega kralja. Protestantje avstrijski so se zvezali s puntarji. Bètlen Gabor, knez sedmograški, je Ogersko odtrgal Ferdinandu.

Ferdinand pa je stal ko hrast sredi viharja. Nemški volilni knezi so mu podali cesarsko krono (28. avgusta 1619), Španija je zasedla z Nizozemskega sèm porensko palatinstvo in katoliška liga (zveza) nemških knezov je obljubila cesarju pomoč.

Tako podprt se Ferdinand II. krepko upre združenim luterancem in husovcem. Grof Thurn se je moral umakniti izpred Dunaja. Grof Mansfeld je bil tepen pri Budjejovicah in Friderik V., luteranski kralj češki, je zgubil bitvo in kraljestvo na Beli Gori 8. novembra 1670.

Češka je bila zdaj prosta tujih nemških prisiljencev, a češke kronovine so bile še v luteranski oblasti. Ker cesar sam ni mogel dalje prodirati proti severu, zavoljo skrbi pred Turki; prosil je kneza saksonskega, naj potrebi puntarje v Šleziji in v Lužicah, kar je knez Janez Jurij tudi moško storil (1620). Slednjič sta se pogodila še z Bètlen Gabor-jem, kateremu je moral odstopiti cesar dve češki vojvodini Opolje (Oppeln) in Ratibor 26. januvarja 1622 do smrti. S Turki je cesar podaljšal premirje.

Prvi prizor tridesetletne vojske je bil končan in glejte sad! Cesar je sicer zmagal na vseh straneh bolje ali slabeje, a troški vojne so bili velikanski, ker so vse vojske živele ob cesarskih denarjih. Dohodki cesarjevi pa so bili pičli, ker so njegove dežele bile večinoma v sovražnih rokah, in zato vidimo enak prizor: kakor pri cesarju Sigismundu, da je cesar dobil potrebnega denarja, zastavljal je dežele. Gorenjo Avstrijo je zastavil Bavarcem, Lužice pa Saksoncem. Avstrijo je cesar rešil, Lužice pa ni mogel, ker so se vojske ponovile in je denarja zmanjkalo. V praškem miru (30ega maja 1635) je dobila Saksonska Lužice kot češko zakupno deželo (fevd).

Tako je bil kriv husitizem zopet, da je češka država izgubila lepo deželo Lužice, ki je segala blizu tje gori do Berolina.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. marca.

Notranje dežele.

Položaj na desnici. Z Dunaja se poroča „Politiki“: Mnoga poročila o položaji na desnici so časnikarska ugibanja. Dotični dopisnik, ki ni v zvezi z desnico, piše: Nemško-konservativna stranka se ni ločila od desnice, a tudi ne pogodila z vlado. Vse le visi v zraku. Pri proračunski debati bode nemški konservativni centrum odločno označil svoje stališče, toda ne odtrgal se od desnice, ker prelat Karlon naglaša, da morajo priti za nemške konservativce še slabši časi, če se razruši desnica. Samomorilec je oni, ki pomaga levici do vlade. Skoraj gotovo pa bode nekaj nemških konservativcev glasovalo proti dispozicijskemu zakladu. Škofovska izjava, piše dalje dopisnik, ni tako huda stvar. Škofje so označili le svoje versko stališče gledé na ljudsko šolo.

Moravska. Liberalni moravski veleposestniki so minolo nedeljo odbili ponudbo konservativnih veleposestnikov, naj bi vse tri stranke veleposestva sestavile skupen imenik kandidatov za deželne volitve po razmerji svojih glasov. Temu je v prvi vrsti kriv baron Chlumetzky. Na Češkem so liberalni veleposestniki v manjšini, in vendar so jim konservativci ponudili kompromis.

Mladočehi. Tudi poljski listi obsojajo početje Mladočehov. Tako piše liberalni „Dziennik Polski“: Mladočehi si manejo roke, ker se ruši desnica. Dr. Grégr je zgubil vplivno besedo pri Mladočehih in sedaj gospoduje politični glumač dr. Vašatý. Od tega časa Mladočehi ne poznajo nobene logike, le krik in ropot je še njihov namen.

V poljskem klubu je nasvetoval poslanec Sviezi premembo volilnega reda za Šlezijo. Poljski klub je sklenil, da bode priporočal vladi ta predlog in v preračunski debati nasvetoval resolucijo, naj gališki obrtniki dobé dela za gališke državne železnice in državna podjetja v Galiciji.

Ogerska. Novi ogerski ministri so se v ponedeljek predstavili državni zbornici. Novi ministerski predsednik grof Szapary je v svojem govoru naglašal, da stoji vlada na stališči pogodbe l. 1867.; novo ministerstvo bode varovalo pravice Ogerske, izvrševalo svoje pogodbe in vzdrževalo dobre razmere s posameznimi deželami ogerske krone. Gledé na vnanjo politiko bode vlada strogo varovala trodržavno zvezo z Nemčijo in Italijo. Ta politika zagotavlja mir.

Vnanje države.

Bolgarija. Princ Ferdinand in vojvodinja Klementina sta se odpeljala z obilnim spremstvom iz Sofije v Plovdiv. Na kolodvor ju je spremilo mnogo gospôde, med njo ministri, civilni in vojaški dostojanstveniki. „La Bulgarie“ piše v svojem članku: „Ker se Turčija in evropske veledržave ne zmenijo za priznanje prinčevo, storila bo vlada sama za to potreben korak“. Omenjeni list se poganja v članku vzlasti za neodvisnost Bolgarije. Istotako méni list „Svoboda“.

Crnagora. V Črnigori je, kakor se poroča iz Cetinja, vedno hujša lakota in nič manj nego osem tisoč petsto ljudi strada sedaj v Črnigori. V Pivi, Dobrujaku, Bojani, Vasojvičih kakor tudi v mestih: Podgorici, Danilovem Gradu in Nikiči je največ stradajočih ljudi. Celó bolniki nimajo tu zdravniške pomoči. Če je temu tako, kako morejo črnogorski izseljenci v Srbiji vedno godrnjati o svojem sedanjem stanji.

Italija. Iz Rima se poroča, da je laški kralj podaril za Maccinijev spomenik 100.000 lir. Znano je marsikomu, kako slabo se je ujemal Maccini s prestolom italijanskim. Če pa vkljub temu laški kralj kar 100.000 lir za njegov spomenik podari, uvidimo, da je Maccini kakor Garibaldi bil gotov nasprotnik sv. očeta in Avstrije. Ta lišp slabo pristuje beraškim italijanskim financam. — Zbornica je dovolila kredit v znesku 10·6 milijona lir za izvanredni proračun vojnega ministerstva za leti 1890 in 1891 in večjo izdajo v znesku 5 milijonov lir za proračun mornarice, da se nakupi strelivo in kurivo.

Francija. Princ Orleanski je zvedel, da je prišlo na Carnota, predsednika francoske republike, več prošenj za njegovo pomiloščenje. Na to je pisal princ vojvodi d' Qudeauvillu nastopno pismo: „Ljubi vojvoda! Zahvaljujem vse prosilce na njih dobrem namenu, a prosim jih, naj nikogar ne prosijo radi mene. Prijatelje svoje prosim, naj ne izrekajo besede pomiloščenje. Ječa mi provzročuje manj žalosti, kakor prognanstvo, kajti v ječi sem vsaj na domačih francoskih tleh.“ Grofica Pariška namerava baje iti v ječo Clairvaux, da objame svojega sina. Tudi se je raznesla govorica, da so spisali orleanistiški voditelji manifest, katerega bo oče princev podpisal. Manifest obsega ugovor proti princevi obsodbi. Pretekli teden je obiskal zaprtega princa vojvoda Aumalski. Vojvodi Orleanskemu ne more biti preveč dolg čas, ker ga vedno obiskujejo sorodniki, prijatelji in čestilci. — Dné 18. t m. je imel senat sejo. Pravosodni minister Fallières je prebral ministersko izjavo, katera je bila sprejeta z veliko pohvalo. Tudi zbornica je sprejela izjavo z enako pohvalo, katero jej je prebral ministerski predsednik Freycinet, zlasti z ozirom na strpljivost republike. Locroy zahteva pojasnilo o šolskem in vojaškem zakonu, česar ni omenila ministerska izjava. Freycinet je v veliko zadovoljstvo odgovoril, da se bodeta sprejela ta zakona v duhu pravičnosti. Leon Say je rekel, naj vlada pomisli, da se nekatere postave, posebno pa šolska ne vpelje brez ugovorov; on in njegovi prijatelji pa so pripravljeni podpirati ministerstvo, ako bo zasledovalo pravično in strpljivo politiko. — Déroulède je vprašal po namenu vladinem o časopisji, na kar mu je odgovoril Freycinet: „Vlada bode že uporabila omenjene zakone, a energično branila koristi francoske republike.“ Zmerni republikanski listi pozdravljajo novo ministerstvo. Radikalni listi naglašajo, da njihova stranka ni zastopana. Monarhijski listi napovedujejo vladi kratko življenje.

Nemčija. Dne 16. t. m. je prišel v Berolin vojvoda Koburški na večdnevni cesarjev obisk. Cesar je baje brzojavil ponj in zato pripisujejo temu obisku političen pomen v kancelarskem vprašanji. — „Hamburger Nachrichten“ poročajo, da je med cesarjem in knezom Bismarckom veliko nasprotje. Cesar Viljem noče kar nič več vedeti o sedanjih strankah, katere se mu zdé vsekako prestare. Bismarck pa méni, da ni še prišel čas za popolno preosnovanje sedanjih političnih razmer. Cesar hoče pospeševati preosnovo, socijalni demokratje se mu zdé zapeljani, katere pa hoče spraviti na pravo pot. Birokrat Bismarck pa zavrača cesarjeve namere. Vsekako je prešel čas Bismarckovi prvi besedi. Pozneje utegne določevati cesar sam vnanjo politiko in bo izročil le diplomatijsko tehniko posebnemu ministru. — Dne 18. t. m. je bila v zbornici obravnava o proračunu bogočastja. Poslanec Windthorst je rekel, da je sicer nameraval podati pregled o cerkvenih razmerah, a to opušča vsled sedanjega negotovega političnega stanja. Pri nadaljni obravnavi opomnil je minister za bogočastje, naj cerkev, šola in država skupno delujejo v sedanjih prekucijah na političnem polji. On sam bo sodeloval po svoji moči. V šolskih zadevah je pričakovati važnih prememb. Cesar je sprožil misel, da ne bo več dajalo šolstvo spričeval jednoletnim prostovoljcem. Udje državne vlade se mnogo pečajo s preosnovo, katera se bo vršila le v onih slučajih, katere je omenil cesar v svojih ukazih o pouku v kadetnih šolah. — „Kreuzzeitung“ poroča, da bode sv. oče v prihodnjem konzistoriji imenoval osem novih kardinalov in sicer pet Italijanov, dva Francoza in jednega Avstrijca. Izmed Italijanov bode bajé knezoškof Galimberti, nuncij na Dunaji. Konzistorij bode v jednem prihodnjih mesecev.

Anglija. Iz Londona se poroča, da ne gojé Angleži velikega upanja o praktičnem vspehu berolinske konference, posebno kar se tiče Anglije, kjer je nedeljsko delo že odpravljeno ter žensko in otroško delo omejeno. Anglija je sicer sprejela povabilo k berolinski konferenci, a le iz uljudnosti. — Anglija se res pri vsaki priložnosti šopiri in baha, dasiravno ni vse tako gladko in svetlo v njenih razmerah. Vsekako je stanje delavcev v naši državi boljše, kakor v Angliji, a vendar ste poslali obe državni polovici svoje zastopnike k berolinski konferenci.

Izvirni dopisi.

Iz Št. Jerneja, 17. marca. Ker ni posebnih novic, pišem Vam o stvari, ki je za nas velike važnosti. — Pri nas imamo pet pokopališč, in sicer štiri pri podružnicah, eno pri župnijski cerkvi. Pred davnimi leti, kakor se pripoveduje, je bilo pokopališče na občinskem pašniku, kjer pa se je opustilo.

Pred šestimi ali sedmimi leti pa smo dobili od sl. c. kr. okr. glavarstva ukaz, da moramo pokopališče umakniti iz vasi, kakor tudi ono pri podružnici v Grobljah. Možje pri tej podružnici so delo že pred dvema letoma dovršili, mi pa v središči župnije se le posvetujemo, prepiramo in cincamo, češ, saj zadošča staro pokopališče. Kmalu potem, ko je prišel ukaz, se je bilo delo že pričelo. Neki gospod namreč je bil posodil denar za zemljišče, kamen in apno, da bi ljudje v dveh ali treh letih poplačali. Kupili so svet za 200 gld. in začeli že voziti kamen, pesek in apno. Ko pa so posamezniki dobili račun, koliko bodo morali plačati, bil je ogenj v strehi. Tedanji župan se je ustrašil in popustil delo. Njegov naslednik je ljudi sklical in vprašal, ako hočejo delo dovršiti. Bil je strašen krik, ker ljudje so trdili, da jim ni treba novega pokopališča. In tako je vse ostalo. Ker pa je oni gospod hotel imeti nazaj svoj posojeni denar in ga z lepa ni mogel iztirjati, tožil je srenjo. Dné 10. t. m. je c. kr. kostanjeviško sodišče prodalo na lici mesta kamen, ki je bil pripravljen za pokopališče, za 105 gld.; apno in zemljišče bodo prodali pozneje. Ali ni to otročarija? Koliko bode zopet troškov, jeze, prepira itd! Sedaj bodo nekda tudi vozniki zahtevali svoje plačilo. Ljudje res nimajo pameti, in tako si delajo nepotrebne troške.

Z Vač, dné 17. marca. Te dni je zapustil našo župnijo č. g. Josip Zelnik, ki je bival med nami ravno dve leti. Ljubeznjivi in postrežljivi gospod si je pridobil srca vseh, zato pa je bila obćna žalost, ko se je poslavljal. Zahvalimo gospoda na njegovih lepih naukih in mu želimo na novem težavnem mestu trdno zdravje in mnogo veselja. K.

Dnevne novice.

(Desetletnica g. barona Winklerja.) Povodom desetletnice so mu čestitali razven že omenjenih vsi gg. uradniki c. kr. deželne vlade in corpore pod vodstvom g. dvornega svètovalca Schemerl-a ter poklonili album s fotografijami vseh političnih uradnikov na Kranjskem. V imenu duhovščine so prišli, kakor smo že omenili, preč gg. člani stolnega kapitlja pod vodstvom prevzvišenega g. knezoškofa, kot zastopniki vojaških oblastev generalni major vitez Schilhawsky, polkovnik vitez Gariboldi, podpolkovnika Salamon in Haarmann in štabni nadzdravnik dr. Stangl, deputacija deželnega sedišča pod vodstvom predsednika g. Kočevarja, državnega pravdništva pod vodstvom g. drž. pravdnika Pajka, finančnega ravnateljstva in prokurature, deputacija poštnih uradnikov, mestnega zastopa, deželni odbor, kmetijske družbe in deputacije raznih društev. Nad 150 občin je g. deželnemu predsedniku čestitalo brzojavno ali pismeno, mnoge občine so ga imenovale za svojega častnega člana.

(Umrl je za kozami) v trnovskem predmestju dné 19. t. m. hišni posestnik g. Matej Joras, znan kot konjederec in priljubljen živinozdravnik po mestu in okolici. Bil je veren, značajen mož dobrega in usmiljenega srca, ki naj v miru počiva. — Malo poprej umrla je tudi za kozami njegova sestra pri Celju, kamor sta jo šla obiskat pokojnik in sestra, ki sta pa tudi oba morala umreti le malo dni po njeni smrti v najboljših letih svoje dobe. Ker je nevarnost velika, da bi se ne razširile koze po mestu, poskrbel je hvalevredno mestni magistrat vse potrebno, da se, ako je volja božja, tudi drugod po mestu ne razširijo koze, česar nas Bog varuj!

(Svojo ženo usmrtil) je v noči pred praznikom svetega Jožefa tukajšnji vrtnar Poznik, stanujoč na Vožarskem potu. Vzrok zločina je baje slabo sporazumljenje mej zakonskima. Zločinec je podvržen božjasti, ki ga sèmtertje napade. Ko sta se omenjeni večer do dobrega sprla z ženo, udari jo Poznik najprvo s polenom, potem pa jej zadá z nožem tri rane na vratu. Pravijo, da je krvaveča klicala še sosede, a kmalu onemogla. Truplo pokojnice je bilo danes v mrtvašnici pri sv. Krištofu sodnijsko preiskano in potem pokopano. Nesrečnica zapustila je dvoje nedoraslih sinov.

(Górenje-avstrijski deželni odbor in škofovska izjava.) Deželni odbor gorenje-avstrijski je v zadnji svoji seji označil svoje stališče nasproti znani izjavi avstrijskih škofov o verski šoli. Član deželnega odbora, c. kr. okrajni sodnik Julij Strnadt, je poročal nastopno: H koncu seje izpregovorim še o „jako resni in važni stvari“, in ta je verska šola. Naši krščanski stariši čutijo, da jím sedanja „medverska“ šola jemlje prostost vere in vesti, katera nam je zagotovljena po državnih temeljnih postavah, in se pritožujejo, da ni vera podlaga vzgoji. Zato je deželni zbor na podlagi mnogih peticij dné 2. oktobra 1888 sklenil resolucijo in jo ponovil dné 18. novembra 1889, naj vlada vpelja versko šolo. Želje katoliškega prebivalstva gorenje-avstrijskega se strinjajo popolnoma z izjavo škofov, zato nasvetujem v imenu deželnega odbora: „Slavni deželni odbor naj vsled resolucije deželnega zbora z dné 2. oktobra 1888 in 18. novembra 1889 izreče svoje veselo in popolno soglasje z izjavo škofov o verski šoli z dné 12. t. m.“ Predlog je bil sprejet z vsemi proti glasu liberalca dr. Bahra.

(Desetletnica nemškega „schulvereina“.) Meseca majnika bode deset let, ko je bilo ustanovljeno nemško šolsko društvo „schulverein“. To je našim nemškim sosedom povod in ugodna prilika, da naglašajo, kako velevažno vlogo nemškega dela izvršuje to društvo, koliko nemških duš je rešilo iz krempljev slovenskega moloha in slovenskih otrok ugrabilo slovenskim rodbinam. Navajajo ti naši ljubeznivi prijatelji, da imajo 120.000 udov in da so izdali 1,780.000 gld. za šolske namene. Ob jednem roté vse Nemce po svetu, naj pripravljajo darove ob desetletnici. — To nam bodi v svarilo in budilo, da tudi mi ne opešamo v podpori društva svetih Cirila in Metoda, ker ni še prišla dôba, da bi Slovenci smeli postaviti orožje v kót.

(Tako ne gré!) Omenili smo že ukazov mestnega magistrata in deželne vlade, da morajo lastniki vrtov in sadnega drevja obirati gosenice, sicer plačajo primerne kazni. Uverili smo se, da so to storili le malokateri vestni posestniki, drugi pa v večini še prsta niso ganili. Ta malomarnost lansko leto je bila kriva, da so gosenice pokončale skoraj vse sadje. Kaj pomaga, če jeden stori svojo dolžnost in obere gosenice, ker jih je pa vse polno na sosedovem vrtu, odkoder se razlezejo. V tem oziru je treba več strogosti.

(Muzejno društvo) ima v soboto dné 22. marca ob 6. uri zvečev v bralni sobi „Rudolfinuma“ shod. Predaval bode g. prof. Ant. Kaspret: „Valvasor kot povestnik.“ Pristop je prost.

(Deželno nadsodišče v Gradci) je podelilo avskultantu za Koroško, R. Englisch-u, mesto avskultanta za Štajarsko, in pravnemu praktikantu pri deželnem sodišču v Gradci, O. Mallitsch-u, mesto avskultanta za Koroško. Štajarski avskultant dr. Geutebrück se je odpovedal svoji službi.

(Iz Kamnika) se nam poroča, da so bili v odbor pevskega društva „Lira“ izvoljeni gg.: Martin Novak, predsednik; Alojzij Vremšak, podpredsednik; Ljudevit Stiasny, tajnik; Anton Arigler, blagajnik; Fran Stelé, pevovodja; Anton Stadler, pevovodje namestnik; Janko Pohlin, arhivar.

(Konjarski odsek) ces. kr. kmetijske družbe kranjske je imel 3. t. m. svojo sejo. Navzoči so bili: predsednik dr. Rudesch ter odborniki gospodje: Hanslik, Lenarčič, Perdan, Pire, Povše in Seunig. — Odbor določi, da pridejo novi žrebci težkega plemena na Selo, Podnart in na Pšato. — Določijo

se darila in dnevi za letošnjo obdaritev kônj. Obdaritve bodo meseca septembra, in sicer 3. v Bledu, 4. v Kranji, 6. na Vrhniki, 9. v Ribnici, 11. v Trebnjem in 13. v Šentjerneji. — Konjske dirke se priredé kakor lansko leto iste dneve popoludne, kakor premovanje, in sicer na Vrhniki ter v Šentjerneji.

(G. Andrej Komel pl. Sočebran.) c. in kr. major v pokoju, je te dni izdal v drugem natisu tretji del „Službovnika za cesarsko in kraljevo vojsko", v katerem opisuje pehoto in lovsko četo. Knjižica, katero toplo priporočamo slovenskim vojakom, dobiva se po 15 kr. pri gospodu pisatelju v Gradcu (Grazbachgasse 40) in po bukvarnah.

(Znamke „rudečega križa"), kakoršne se poslužuje društvo za oskrbljevanje bolnih ali ranjenih vojakov, ne smejo rabiti trgovci ali obrtniki v označenje prodajalnice ali kakega blaga, dokler nima uradnega privoljenja taka oseba. To privoljenje podeljuje vselej po dogovoru društvo „rudečega križa".

(Izvoz sladorja iz Avstro-Ogerske.) Glavni odjemnik našega sladorja je Angleško. V kampaniji 1888 do 1889 izvozilo se je tja 700.000 meterskih stotov rafinade. Preko Trsta izvaža se avstrijski sladór na Turško, Grško in v Egipt. Dalje se dovaža naš slador po morji v Bolgarsko. Povprek se izvozi preko Trsta 649.000 metr. stotov avstr. sladorja. Na Laško se je izvozilo od nas 135.220 meterskih stotov po železnici, v Švico 130.335 metr. stotov. Mnogo sladorja se izvozi tudi na Srbsko in Rumunsko. Veliko konkurencijo dela naš slador tudi francoskemu.

Raznoterosti.

— Svetinja za umetnost. Marsikateri zidar je sostavil peč v nizkih in visokih hišah, dobil zaslužek in otišel. Neki ruski zidar je pa bil zato, ker je sostavil peč, visoko odlikovan. Seveda ga ni nihče drugi odlikoval, nego turški sultan. Ta je slišal namreč praviti, kako, izvrstne so ruske peči in zato je pozval k sebi ruskega zidarja, da mu sostavi peč v sultanovi palači. Zidar je sostavil peč sultanu jako po volji. Svojo zadovoljnost je sultan skazal s tem, da mu je dal 50 turških funtov, „svetinjo za umetnost" in poseben red.

— Visoka starost. V Sittingbournu so pokopali te dni Jožefa Sunderlanda, 100letnega starčka, baje zadniega vdeleženca vojne pri Trafalgaru.

— Katoliška vera v Ameriki. „Katholic Directory" za 1890 l. pravi, da je v Združenih državah 8,301.367 katolikov. Duhovnikov je bilo 1889. l. 8463, cerkvâ 7420, kapel 1539, sirotišnic 202, kolegijev 125, akademij 632, katoliških šol 3209, katoliških učencev 654.838.

— Soha Matere Božje na gori Karmel. Republika Chile namerava postaviti na gori Karmel soho Materi Božji, zavetnici njih armade. Soho so naročili v Parizu, in zastopniki republike se posvetujejo z mnihi na gori Karmel, kam naj postavijo soho. Najprvo so jo ménili postaviti na kupljo cerkve Matere Božje na gori Karmel. Toda to misel so pozneje ovrgli in zdaj postavijo na vrhu gore Karmel velik kamenit steber, kjer bo stala podoba. Romarske čete, ki hodijo vsako leto iz Sirije v Palestino, obiskovale bodo imenovani spomenik. Da soho ložje postavijo, naročili so vse posamezne kamenite in bronaste dele v Evropi.

— Za stradajoče Črnogorce nabralo je rusko blagotvoriteljno društvo 200.000 rubljev; 160.000 so vže poslali v Črnogoro.

— Trgovina v Benetkah. Meseca januvarija t. l. je znašal ves promet blaga v Benetkah 270.000 ton, namreč 20.000 ton več, kakor isti mesec lanskega leta. Tudi obrtnija se lepo razvija v Benetkah. V vseh tovarnah je do 30.000 delavcev. Trgovina v Trstu pa vidno peša.

Telegrami.

Dunaj, 19. marca. Pri današnjih občinskih volitvah v tretjem razredu so liberalci na Vidmu zgubili dva, demokratje v Neubau-u jeden mandat na združene kristijane. Liberalci se držé v prvem in drugem, antisemitje v tretjem (Lueger contra Dittes), devetem in desetem okraji.

Dunaj, 20. marca. Vlada je državnemu zboru predložila postavo o začasnem oproščenji pridobninskega in dohodninskega davka za železne in jeklene parnike in ladije z jadri, narejene domá. Pričela se je nadrobna razprava o hišnem davku.

Zagreb, 19. marca. V klubovi seji narodne stranke je izjavil načelnik, da je prememba ogerskega ministerstva le osebna. Narodna stranka torej ostane na prejšnjem stališči nasproti ogerski vladi.

Berolin, 19. marca. Včeraj zvečer cesar ni bil še sprejel ostavke kneza Bismarcka. Občno mnenje je, da bode zopet imenovan državni kancelar, ki pa še ni določen. Prošnja Bismarckova za ostavko je kratka in se opira le na starost njegovo.

Berolin, 20. marca. „Nord. Allg. Ztg." poroča, da listi in parlamentarni krogi imenujejo kot naslednika Bismarckovega pruskega ministerskega predsednika Caprivi-ja. „Nationalztg.", „Vossische Ztg." in „Berl. Tagblatt" soglasno trdijo, da bode Caprivi zasledoval tradicije Bismarckove z ozirom na trodržavno zvezo in mirovno politiko.

London, 20. marca. Vsled štrajka rudokopov je le 400 vagonov premoga v Londonu; danes sta došla le dva vlaka s premogom. Bojé se pomanjkanja premoga.

Novi Jork, 19. marca. Pri požaru velike knjigarne v Indianopolisu je mrtvih trinajst ognjegascev, devetnajst nevarno ranjenih.

DOM IN SVET

3. štev. je izšel z naslednjo vsebino: 1. „Lovec." Zložil A. H. 2. Enaki in različni poti. III. „Grenke ure." Studija. Nadaljuje D. Svetko. 3. „Sestra Vincencija." Povest. Spisal Pavel Juternik. Dalje. 4. „Podobice," Sp. —š— in A. Sinigoj. 5. „Selska slika." Spisal Podgoričan. Dalje. 6. „Kurent." Po narodni pripovedki zložil J. H. Konec. 7. „Pisma iz slovanskih krajev. II. Iz Krakova." Dalje. 8. „Vitovčeva smrt." Balada. 9. „Črtice o rokovnjačih." Spisal J. Benkovič. Dalje. 10. „Schopenhauer." Dalje. 11. „Nekaj porabnih mislij itd." Dalje. 12. „Nekaj jezikoslovnih posebnostij v Kr. Gori." 13. „Čutno predstavljanje itd." Dalje. 14. „Slovstvo."

Zahvala.

Akademičnemu društvu „Triglav" je častna i radostna dolžnost, da se javno zahvaljuje na vseh tako bogatih doneskih, ki so mu došli i mu dohajajo dan za dnevom iz raznih krajev slovenskih dežêlâ v omislitev družbinske njegove zástave. „Triglav" pošteva si v največjo čast in najvíšji ponos, da njegov klic ni bil glas vpijočega v pustinji, nego da je našel jasen odmev v srcih rodoljubnih Slovencev. A do vrhunca vskipelo mu je pa navdušenje, ker pospešujejo to podjetje i vrle Slovenke. Ponosen sme in mora biti „Triglav", ponosen ž njim celi narod, da ima tako odločne, tako vnete rodoljubkinje, katerih naklonjenosti veljajo čuti hvaležnosti in spoštovanja, ki polnijo srca vsem Triglavanom.

Došli so nam sledeči doneski:

Gospice ormoške 36 gl.; gospice ormoške 35 gl.; g. Avšič, poštar na Krškem, 2 gld.; g. Bradaška, gimn. ravnatelj v pokoji 3 gl.; rodoljubi v Mokronogu 7 gld. 54 kr.; dr. Treo, koncipijent v Celji, 80 kr.; gospice mariborske 50 gl.; g. dr. Vrečko, odvetnik v Celji, 1 gl.; g. dr. Kotzmut v Postojini 2 gld.; g. dr. Hrašovec, odvetnik v Celji, 2 gld.; rodoljubi ljutomerski 27 gl. 50 kr.; gospa Matilda Gomilškova v Ljutomeru 5 gl.; gospica Nežika Sever-jeva v Ljutomeru 3 gl. Skupaj 174 gld. 84 kr.

Odbor.

Umrli so:

16. marca. Marija Ana Krapš, okrajnega narednika hči, 7 mesecev, Karlovska cesta 15, bronchitis. — Ana Podkrajšek, posestnikova žena, 42 let, Cesta v mestni log 11, spridenje krvi.

V bolnišnici:

13. marca. Franc Justin, delavec, 20 let, spridenje krvi.
14. marca. Franc Žitnik, delavec, 73 let, marasmus.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje zrakomera v mm	Stanje toplomera po Celziju	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
18	7. u. zjut.	728·1	4·6	brezv.	jasno	
	2. u. pop.	725·8	8·4	sl. zap	dež	6·00
	9. u. zveč.	721·8	6·6	„	oblačno	dež
19	7. u. zjut.	720·8	7·0	brezv.	oblačno	
	2. u. pop.	723·8	11·0	sl. jzapad.	jasno	2·40
	9. u. zveč.	726.3	5·9	sl. vzh	m. oblač.	dež

Srednja temperatura obeh dni 6·5°, in 7·9° za 3·0° in 4·3° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

20. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	87 gld.	—	kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ „ 16 % „	87 „	15	„
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „	55	„
Papirna renta, davka prosta	102 „	—	„
Akcije avstr.-ogerske banke	930 „	—	„
Kreditne akcije	309 „	25	„
London	119 „	50	„
Srebro	— „	—	„
Francoski napoleond.	9 „	45	„
Cesarski cekini	5 „	62	„
Nemške marke	58 „	55	„

Stanje avstro-ogerske banke

dné 15. marca. 1889.

(Brzojavno poročilo.)

Bankovcev v prometu	gld.	392,360.000	(— 2,169.000)
Kovinski zaklad	„	241,513.000	(— 171.000)
Listnica	„	135,528.000	(— 3,468.000)
Lombard	„	22,891.000	(— 188.000)
Davka prosta bančna rezerva	gld.	56,820.000	(+ 2,553.000)

Pošilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se vljudno podpisani v napravo **cerkvenih posod** in **orodja** iz **čistega srebra, kineškega srebra** in iz **medenine** najnovejše oblike, kot

monstrance, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih **v ognji** pozlatim in posrebrim. Na blagovoljna vprašanja radovoljno odgovarja. (52—12)

Teodor Slabanja,
srebrar v Gorici, ulica Morelli štev. 17.

Pošilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

IVAN JAX v Ljubljani.

Velika zaloga šivalnih strojev.

(20—20)

Osem svetinj!

Najboljše ročne harmonike

z 1, 2 in 3 vrstami tipk, orhestralna **harmonika** z jeklenimi glasovi, in usnjati mehovi lastnega izdelka, kakor vsi **godbeni instrumenti, gosli, citre, flavte, klarineti, trompete, lajne, glasbene škatljice, ustne harmonike, okarine, lajnice, aristoni, lajnice za ptiče, albumi z godbo, pivni** in **vinski kozarci, necessairs** za gospe z godbo itd.

JAN. N. TRIMMEL,
tovarna harmonik, (30—28)
Dunaj, VII., Kaiserstrasse 74.
Ceniki franko in zastonj.

VIZITNICE priporoča KATOL. TISKARNA.

Po krati rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zôb.

Lepota zôb.

KALODONT

Nova ameriška **zobna glicerin-crême**

(preskušena od zdravstvene oblastnije)

F. A. Sarg-ov sin in drugovi,
c. kr. dvorni zalagatelji
na DUNAJI.

Dobiva se pri vseh **lekarnah** in **parfumerijah** itd. 1 komad 35 kr. **V Ljubljani** pri lekarnarjih **Erazmu Birschitzu, Vilj. Mayerju, Gabrijelu Piccoliju, Iv. Svobodi, pl. Trnkóczyju,** dalje pri **C. Karingerju, Josipu Kordinu, Petru Lasniku, M. F. Suppanu, Antonu Krisperju.** (52—34)

Izdajatelj: Matija Kolar. Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik. Tisk „Katoliške Tiskarne" v Ljubljani.